

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/29/2016
Identifikačné číslo spisu: 6305206394
Dátum vydania rozhodnutia: 20.09.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:6305206394.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v sporovej veci žalobcov: 1. D. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, H., 2. I. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. 21, H., 3. mal. O. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, H., zastúpenej zákonným zástupcom matkou E. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, H., všetci zastúpení Advokátska kancelária Kašuba spol. s.r.o., Horná 41, Banská Bystrica, proti žalovaným: 1. ŠAJGALOIL, a.s., so sídlom SNP 49, Brezno, IČO: 36 047 287, 2. TIR s.r.o., so sídlom SNP 49, Brezno, IČO: 00 633 496, zastúpeným URBÁNI & Partners s.r.o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 16.02.2005 a o určenie vlastníctva, vo veci vedenej Okresným súdom Brezno pod sp. zn. 7Cb/147/2005, o dovolaní žalobcov 1 až 3 proti uzneseniu Okresného súdu Brezno, č. k. 7Cb/147/2005 - 568, zo dňa 14. marca 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 41Cob/285/2014 - 589, zo dňa 25. júna 2014, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Cob/285/2014 - 589 zo dňa 25. júna 2014 a uznesenie Okresného súdu Brezno č. k. 7Cb/147/2005 - 568 zo dňa 14. marca 2014 z r u š u j e a v e c v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Uznesením Okresného súdu Brezno, č. k. 7Cb/147/2005 - 568, zo dňa 14. marca 2014 súd konanie voči žalovanému 1/ zastavil. V konaní pred súdom prvej inštancie sa pôvodný žalobca D. P.alobou zo dňa 28.12.2005 domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 16.02.2005 a určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Po smrti D. P. do konania vstúpili jeho dedičia žalobcovia 1/ až 3/. Na základe oznámenia právnej zástupkyne žalovaných o tom, že žalovaný 1/ - spoločnosť ŠAJGALOIL, a.s., bola uznesením Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 6Cbr/211/2013 - 69, zo dňa 22.01.2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 12.02.2014, zrušená bez likvidácie a ku dňu 20.02.2014 vymazaná z obchodného registra vedeného pri Okresnom súde Banská Bystrica, súd prvej inštancie konanie voči žalovanému 1/ podľa ust. § 107 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zastavil. 2 O odvolaní žalobcov 1/ a 3/ (pričom odvolací súd vec prejednal ako odvolanie všetkých žalobcov, opomenúc nedostatok udelenia plnej moci žalobcom 2/ právnenému zástupcovi) proti uzneseniu súdu prvej inštancie, rozhodol odvolací súd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 41Cob/285/2014 - 589, zo dňa 25. júna 2014 tak, že jeho rozhodnutie potvrdil. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho

súdu vyplýva, že zastavenie konania prichádza do úvahy okrem iného vtedy, keď niet právneho nástupcu účastníka, na ktorého by prešli, prípadne by prevzal práva a povinnosti, tvoriace predmet konania, teda aj v prípade zániku právnickej osoby. Odvolací súd zistil, že uznesením Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 6Cbr/211/2013-69, zo dňa 22. 1. 2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 12. 2. 2014, bola spoločnosť ŠAJGALOIL, a. s. zrušená bez likvidácie a dňa 20. 2. 2014 bola z obchodného registra vymazaná. Keďže po začatí konania žalovaný 1/ zanikol bez právneho nástupcu, súd prvej inštancie konanie proti žalovanému 1/ zastavil správne, na základe čoho odvolací súd jeho rozhodnutie podľa § 219 OSP potvrdil.

3 Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/, 2/ a 3/ včas dovolanie. Žiadali, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie, resp. aby zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie. Prípustnosť dovolania odôvodnili skutočnosťou, že v konaní došlo k vade podľa § 237 OSP a jeho dôvodnosť ust. § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ OSP, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

4 Z obsahu spisu vyplýva, že dovolanie žalobcov bolo podané dňa 18. septembra 2014 elektronicky, bolo doplnené v zákonnej trojdňovej lehote písomne podaním na poštovú prepravu dňa 19.9.2014 (piatok), doručené súdu prvej inštancie dňa 22.9.2014 (pondelok), teda lehota bola zachovaná.

5 Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

6 Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany (§ 470 ods. 2 CSP). Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (§ 470 ods. 4 CSP).

7 Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) ako súd funkčne príslušný na dokončenie predmetného dovolacieho konania, ktoré sa na ňom začalo do 30. júna 2016 (§ 470 ods. 4 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

8 Vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, dovolací súd prípustnosť dovolania žalobcov (ďalej aj „dovolateľov“) posudzoval v zmysle ustanovení § 236 a nasl. OSP, teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď bolo dovolanie podané a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

9 Najvyšší súd Slovenskej republiky skúmal dovolacie dôvody a podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

10 Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

11 Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 OSP). Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ust. § 237 a § 239 OSP.

12 V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 OSP. Podľa § 239 ods. 1 OSP je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ OSP) na zaujatie stanoviska. Podľa § 239 ods. 2 OSP je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

13 Keďže dovolateľom napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky niektorého z uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 OSP, jeho dovolanie podľa týchto ustanovení prípustné nie je.

14 Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 OSP (dovolanie bolo podané do 31.12.2014). Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z nich vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 OSP. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 OSP, ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 OSP. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 OSP nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

15 Dovolateľ tvrdil procesné vady konania uvedené v § 237 OSP, pričom výslovne vady podľa písm. a/ až e/ a g/ OSP netvrdil a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

16 Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ OSP) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ OSP ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 OSP majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 OSP), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 OSP), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 OSP), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 OSP), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 OSP)].

17 Dovolací súd, skúmajúc zachovanie práva žalobcov na spravodlivý proces a prístup k súdu, z obsahu spisu zistil, že plná moc pre konanie vedené súdom prvej inštancie, pod sp. zn. 7Cb/147/2009 bola udelená právnomu zástupcovi zákonnou zástupkyňou, v mene maloletého žalobcu 2/ I. P., E. P. dňa 18.12.2006 advokátovi JUDr. Milanovi Šulvovi (čl. 343). Tomuto právnomu zástupcovi však žiadne listiny ani rozhodnutia neboli doručované po doručení plnej moci spoločnosti Advokátska kancelária Kašuba spol. s r.o. zo dňa 23.5.2011 súdu prvej inštancie.

18 Plná moc udelená spoločnosti Advokátska kancelária Kašuba spol. s r.o. bola však podpísaná len žalobcom 1/ D. P. ml. a žalobkyňou 3/ maloletou O. P., za ktorú koná matka E. P. (plná moc zo dňa 23.5.2011 na čl. 453). Udelenie plnej moci spoločnosti Advokátska kancelária Kašuba spol. s r.o. žalobcom 2/ I. P. z obsahu spisu nevyplýva. Plná moc spoločnosti Advokátska kancelária Kašuba spol. s r.o. žalobcom 2/ bola udelená výlučne pre dovolacie konanie dňa 18.09.2014 (čl. 609).

19 Súd prvej inštancie počas konania pred ním doručoval žalobcovi 2/ do vlastných rúk len predvolania na pojednávanie, avšak samotné rozhodnutie o zastavení konania mu po vydaní tohto rozhodnutia nedoručoval. Uznesenie o zastavení konania mu bolo doručené až dňa 9.12.2015, a to spolu s

rozhodnutím odvolacieho súdu (doručenka pripojená na čl. 622). Tieto rozhodnutia mu boli doručované až v súvislosti s odstraňovaním väd dovolania, t. j. v čase po vyhlásení rozhodnutia odvolacieho súdu. Z časovej chronológie je tak zjavné, že odvolací súd preskúmavajúc správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie o zastavení konania vec prejednal predčasne, keďže žalobcovi 2/ nebolo samotné prvoinštančné rozhodnutie účinne doručené a neboli splnené podmienky pre riadne odvolacie konanie. Žalobca 2/ nemal vedomosť o napadnutom prvoinštančnom rozhodnutí a v konaní na súde prvej inštancie neboli zachované jeho práva na prístup k súdu. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že dokonca ani rozhodnutie súdu prvej inštancie o prerušení konania, č. k. 7Cb/147/2005 - 514, zo dňa 27.10.2011, nebolo doručované žalobcovi 2/ a bolo doručované len právnej zástupkyňi žalovaných a na strane žalobcov len advokátskej spoločnosti Advokátska kancelária Kašuba spol s r.o. (a rovnako následné rozhodnutie odvolacieho súdu zo dňa 31.1.2012, č.k. 43Cob/9/2012 - 524). Žalobcovi 2/ tak v konaní ani pred súdom prvej inštancie, ani pred odvolacím súdom, neboli účinne doručované žiadne listiny ani rozhodnutia súdu.

20 Žalobca 2/ následne až podaním súdu prvej inštancie doručeným dňa 22.12.2015 (t. j. v čase po vydaní rozhodnutia odvolacieho súdu) podal odvolanie voči uzneseniu súdu prvej inštancie (č.k. 7Cb/147/2005 - 568), o ktorom doposiaľ nebolo rozhodnuté.

21 V súvislosti s dovolacou námietkou, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ OSP) je potrebné uviesť, že ide o dovolací dôvod, ktorý sám o sebe prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v Občianskom súdnom poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania (ust. § 236 a nasl. OSP), nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému prieskumu a ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. Uvedený záver platí aj pre dovoláciu námietku, obsahom ktorej je výskyt tzv. inej vady v konaní pred odvolacím súdom, odlišnej od väd taxatívne uvedených v ust. § 237 OSP, o ktorej dovolateľ tvrdí, že mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ OSP).

22 Dovolací súd však konštatuje, že výskyt niektorej z väd uvedených v § 237 OSP zakladá v každom prípade prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v takto postihnutom konaní; zároveň je ale tiež samostatným dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie zrušiť (§ 243b ods. 1 OSP), lebo takéto rozhodnutie nemožno považovať za správne. Ak súd nedoručoval rozhodnutia strane sporu, bolo konanie pred ním postihnuté vadou spočívajúcou v odňatí možnosti žalobcu 2/ konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ OSP.

23 Dovolací súd preto uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 450 CSP), keďže už jeho konanie bolo postihnuté závažnou vadou opomenutia konania so stranou sporu (§ 449 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 450 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24 Zároveň v súvislosti so správnosťou posúdenia skutočností vedúcich k zastaveniu konania voči žalovanému 1/ dovolací súd dáva do pozornosti súdu prvej inštancie, že Najvyšší súd Slovenskej republiky dňa 20. septembra 2016 rozhodol vo veci sp. zn. 1Obdo/52/2016 tak, že zrušil uznesenie Okresného súdu v Banskej Bystrici, č. k. 6Cbr/211/2013 - 69, zo dňa 22. januára 2014 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, č.k. 43Cob/435/2014 - 96, zo dňa 30. októbra 2014 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zrušenými rozhodnutiami bola obchodná spoločnosť ŠAJGALOIL a.s. ex offio zrušená bez likvidácie. Dôsledkom citovaného rozhodnutia NS SR tak bude povinnosťou súdu prvej inštancie zosúladiť zápis v Obchodnom registri týkajúci sa žalovaného1/ a túto obchodnú spoločnosť opätovne do obchodného registra zapísať a následne v súlade s právnym názorom v rozhodnutí dovolacieho súdu vysloveným postupovať vo veci zrušenia obchodnej spoločnosti súdom podľa osobitnej právnej úpravy ust. § 68 ods. 6 Obchodného zákonníka.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.